

#BİZİBAĞLAYANŞEYLER

“Bu içerik Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Nesrin İşcan’a aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

İçerik

Nesrin İşcan

Tasarım

Sakuraist Tasarım ve Teknoloji

COVID19 VE HAYVANLAR

Bu yayının içeriği izin alınmaksızın alıntılanabilir,
kopyalanabilir ve çoğaltılabilir. Tüm hakları tüm canlılara aittir.

COVID19 VE
HAYVANLAR

Tüm canlılara...

*"Doğru bilgi,
doğru önlemler ve
birlikte sağlıklı yaşam."*

Tüm video içeriklerine bu karekodu okutarak veya [buraya](#) tıklayarak ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	8
Covid19 Nedir?.....	10
Koronavirüsle İlgili Evcil Hayvan Sahiplerinin Bilmesi Gerekenler.....	14
Karantinada Evcil Hayvan Bakımı ve Planlaması.....	18
Karantina Döneminde Sokak Hayvanları.....	22
İnsandan Hayvana Bulaş Vakaları.....	26
Hayvan Çiftliklerinde Pandemi.....	30
Mezbahalarda Pandemi.....	34
Deneylerde Hayvanlar ve Covid19 Tedavisi.....	38
Kedilerde FIP Hastalığı ve Yeni Umutlar.....	44
Video Haberler.....	48
Kaynakça.....	74

ÖNSÖZ

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı, "Bizi Bağlayan Şeyler Özel Desteği" ile Eylül-Aralık 2020 tarihleri arasında gerçekleştirdiğimiz bu çalışmamızda pandeminin tüm dünyayı etkilediği dönemde, "**Covid19 ve Hayvanlar**" konusunda Türkiye'den ve dünyadan derlediğimiz haberleri ve bilgilendirici içerikleri paylaştığımız videolarımızı bu e-kitapta bir araya getirdik. Covid19 yalnızca biz insanları değil, birlikte yaşığımız, hayatı ve dünyayı paylaştığımız diğer canlıları da farklı açılardan olumsuz olarak etkiledi. Bazılarımız bu bilinmezliklerle dolu dönemde evlerimizdeki evcil hayvanlarımızı nasıl koruyacağımızı, sokağa çıkma kısıtlamalarında sokak hayvanlarını beslemeye nasıl devam edeceğimizi bilemedik, endişeye düştük.

Bu çalışma ile evcil hayvan sahiplerinin endişelerini gidermeyi, pandeminin sadece insan türünü değil, diğer canlıları da nasıl olumsuz etkilediğini göstermeyi ve doğru, güvenilir bilgileri geniş kitlelere ulaştırmayı hedefleyerek tüm içerikleri oluşturmaya çalıştık.

#BIZIBAĞLAYANŞEYLER

Çalışmalar sırasında şunu anladık ki pandemi şimdiye kadar süregelen ve değiştirilemez gibi görünen “doğruları” değiştirmek için bir fırsata çevrilebilir. Covid-19’dan kaçarken kendimizi etleri, derileri, sütleri için hapsedilmiş hayvanlar gibi kapana kısıtılmış hissetmedik mi? Bu hatırlanan empati duygusunu bundan sonra da vereceğimiz küçük kararlarla başka canlıların yaşamlarındaki etkimizi düşünerek canlı tutacağımıza inanıyoruz.

Unutmayalım ki evrendeki diğer canlılara değer verdiğimiz kadar değerliyiz. Ancak birlikte var olabilir ve bu yaşamı sürdürebiliriz, çünkü öyle ya da böyle hepimiz birbirimize bağlıyız.

Covid19 ve Hayvanlar Ekibi adına
Nesrin İşcan

“

**ancak birlikte var
olabilir, bu yaşamı
sürdürebiliriz.**

”

COVID19 NEDİR?

Covid-19 bir anda giriverdi hayatımıza. Pandemi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkilerini hızla gösterdiğinde, geçtiğimiz Mart ayı, bugüne dek kaygılanacağımızı hiç düşünmediğimiz, aklımıza bile getirmediğimiz pek çok şey için endişelenmeye başladığımız ilk günlerdi. Bu endişeler sizler için de devam etmiyor mu? Sanıyoruz yanıtınız “evet”.

Artık gündelik konuşmalarımızın bir parçası Covid-19. Hayatımızla ilgili duyduğumuz kaygılar, dilsiz dostlarımız için de kaygılanmayı beraberinde getirdi. Bir anda hayatımızın önemli bir parçası, ev arkadaşlarımız, can yoldaşlarımız evcil hayvanlarımızla veya sokağımızı paylaştığımız canlılarla ilgili endişe içerisinde bulduk kendimizi.

**COVID-19 insandan
hayvana geçer mi?**

**Hangi önlemleri
almamız gerekmektedir?**

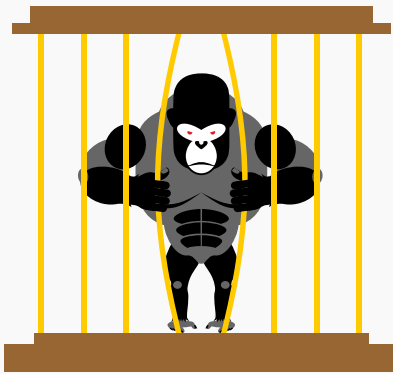
**Karantina döneminde
sokak hayvanlarını nasıl
besleyeceğiz?**

**Türlü sorular, pek çok doğru-yanlış ya da
ulaşılabilir bilgiler, bilgisizlik...**

Artık hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu süreci sağlıklı bir şekilde atlatabilmemiz için hijyen, sosyal mesafe, izolasyon ve maske takmak ve kurallara uymak çok önemli. Aksi takdirde dört duvar arasında sıkıştığımız, endişelerimizle baş başa kaldığımız günlere dönmek işten bile değil.

Günlerce hapis hayatı yaşarken kimi zaman barınakta terk edilmiş sokak hayvanlarıydık, kimi zaman hayvanat bahçesine hapsedilmiş başka bir candık. Yaşadığımız bu zorunlu süreç bize barınaklarda, hayvanat bahçelerinde hapsedtiğimiz canları hatırlatmadı mı? Zorunlu olarak evlerimizde kapandığımız bu günler, belki de ailemizle, komşularımızla ve çevremizde yaşayan tüm canlılarla empati kurabilmemizi sağladı ve bu bağı kuvvetlendirdi.

Artık neredeyse hepimizin ezbere bildiği üzere, yeni Coronavirüs Hastalığı (COVID-19), ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde, Aralık ayının sonlarında ateş, öksürük, nefes darlığı gelişen bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda 13 Ocak 2020'de tanımlanan bir virüsün sebep olduğu bir hastalıktır.

Yaşadığımız bu zorunlu süreç bize barınaklarda, hayvanat bahçelerinde hapsedtiğimiz canları hatırlatmadı mı?

Salgın başlangıçta bu bölgedeki deniz ürünleri ve hayvan pazarında bulunanlarda tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak Wuhan başta olmak üzere diğer şehirlere ve dünya ülkelerine sıçramıştır. Dünya Sağlık Örgütü, COVID-19 salgını 30 Ocak'ta "Uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu" olarak sınıflandırmış ve virüsün yayılımı, şiddeti nedeniyle 11 Mart'ta küresel salgın, yani Pandemi olarak tanımlamıştır. Ülkemizde ise ilk COVID-19 vakası 11 Mart 2020'de saptanmıştır.

Belirtisiz olgular olabileceği bildirilmekle birlikte en çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda ise zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

Henüz çok kısa bir süre önce tanıştığımız Covid-19 hastalığı ve hayvanların ilişkisi üzerine pek çok doğru yanlış bilgi ve merak ettiklerimiz var. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Ali Eroğlu'nun 19 Mart 2020 tarihinde yaptığı basın toplantısındaki açıklamasında;

"Son paylaşılan bilimsel yayınlar incelendiğinde bir yarasa korona virüsü ile SARS COV-2'nin yüzde 96 oranında benzerlik gösterse de Covid-19 yayılımında veya kökeninde hangi hayvanların rolü olduğu netlik kazanmamıştır. Korona virüslerin sadece bazı türleri hem insanlarda hem de hayvanlarda hastalık yaparken, birçok türü sadece hayvanlarda hastalığa neden olmaktadır."
şeklinde konuyu açıklıyor.

Mevcut bilimsel veriler köpek, kedi gibi evcil hayvanlar, büyükbaş, eşek veya domuz gibi besi hayvanların taşıyıcı olduğuna dair bir kanıt sunmamaktadır.

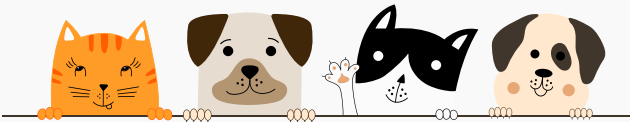
Konuşmasında “**sığır korona virüsleri sadece sığırlarda, kedi korona virüsleri (FIP olarak da bilinen), köpek korona virüsleri tavuklarda bronşite neden olan diğer bir korona virüstür ve sadece belirtilen bu canlılarda hastalık yapmaktadır.**”

şeklinde örnek vermekte.

Ali Eroğlu'nun açıklamalarına göre, insandan evcil hayvana ilk bulaş vakası ise resmi olarak **Dünya Hayvan Sağlık Örgütü** (OIE) tarafından açıklandı. Hong Kong'ta, 26 Şubat tarihinde Covid-19 pozitif bir insanın evinde bulunan 17 yaşındaki bir köpekte **SARS-COV-2** tespit edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, uzmanlar tarafından bulaşmanın hayvan sahibinden köpeğe doğru olduğu yorumlanmıştır. Köpek ise hiçbir klinik belirti göstermemiştir. Hastalığın yayılmasında köpeklerin bir rol oynadığına veya köpeklerin bu hastalığa yakalandıklarına dair henüz hiçbir veri yoktur.

EVCİL HAYVAN SAHIPLERİNİN BİLMESİ GEREKENLER

KORONAVİRÜS İLE İLGİLİ

1

Hayvanlarınızdan bulaşımından korkmayın:
Şu anda köpek, kedi, fare, eşek, büyükbaş veya domuzların virüsün taşıyıcısı olabilecekleri konusunda bilimsel bir kanıt bulunmamaktadır.

2

Lütfen sosyal izolasyon konusundaki tavsiyelere uyun ve evinizin dışındaki süreyi olabildiğince kısıtlı tutun.

3

Acil durumlar için, hayvanınızın bakımının da dahil olduğu bir acil durum planı hazırlayın.

4

Eğer gerekiyorsa, hayvanınız için gerekli ilaçları hazır bulundurun.

COVID-19 hastalığının hızla yayılmasıyla beraber, hastalığın bulaşma korkusu da büyüyor. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de çok fazla hayvansever “evcil hayvanım bana veya başkalarına COVID-19 hastalığını bulaştırabilir mi?” diye kaygılanıyor. Bu konuda Dünya Hayvan Koruma Derneği’nin (Welttierschutz-gesellschaft) internet sitelerinden yayınladıkları, bilimsel verilere dayanan bilgilendirmeler oldukça aydınlatıcı.

Çoğu kedi sahipleri, kedilerin sahip olduğu koronavirüsten haberdardır. Ayrıca köpeklerin de aynı virüsten enfekte olabileceğini sizler de duymuş olabilirsiniz. Bu virüsler SARS-COV-2 gibi koronavirüsler ailesindedir. Koronavirüsler ailesi çok büyük ve bu aileden çıkan farklı virüsler değişik türdeki sahiplerinde çok farklı hastalıklara yol açabilirler. Yani, kedilerde görülen koronavirüsü, köpekler için zararsız olduğu gibi, köpeklerde görülen tip de insanlar için bir tehdit oluşturmamaktadır.

**“EVCİL HAYVANIM BANA COVID-19
HASTALIĞINI BULAŞTIRABİLİR Mİ?”**

HAYIR!

AKSİNİ İSPATLAYAN BİLİMSEL BİR KANIT BULUNMUYOR.

Belçika’da bir kedinin testinin pozitif çıkması vakası da buna iyi bir örnek. Virüs, hayvanın dışkısında ve kusmuğunda bulunmuştur. Vakanın incelendiği araştırmanın sonucuna göre, virüs yüksek olasılıkla hayvanın sahibiyle veya başka bir kişiyle temasından sonra kendisini yalaması yoluyla toplanmıştır.

Sonuç olarak, evcil hayvanların taşıyıcı olma korkusu tamamen sahte bilgilerden evrilmiştir ve şu anki bilimsel çalışmalara göre kesinlikle asılsızdır. Bilim insanları, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (DHSÖ) hayvanların kendilerinin hastalığı taşımadığını, sadece testten hemen önce Sars-CoV-2 enfeksiyonu taşıyan insanlarla temas kurmaları yoluyla hayvanların üstünde virüsün toplandığı konusunda hemfikir. Dolayısıyla da evcil hayvanlar, CoV2-SARS için ‘epidemiolojik kilit’ olarak görülmektedir.

Dünya Hayvan Koruma Derneği yayınlarında, hayvanların özel bir biçimde yıkanmalarına ihtiyaçları olmadığını ve hiçbir şekilde dezenfekte edilmemeleri gerektiğini belirtiyor. Ayrıca çoğunlukla yanlış yayılan özel hayvan temizleme yöntemlerine karşı olduklarının da altını çizmektedirler.

**PEKİ, “EVCİL HAYVANIMI DA
DEZENFEKTE ETMELİ MİYİM?”**

HAYIR!

KARANTİNADA EVCİL HAYVAN BAKIMI VE PLANLAMASI

Covid-19'a yakalanmamız veya hasta bir kişiyle temas etmemiz durumunda, Dünya Sağlık Örgütü ve Sağlık Bakanlığı tarafından da öngörülen karantina kurallarını uygulamamız gerekiyor. Peki karantina döneminde evcil hayvanımla nasıl ilgilenmeliyim?

Dünya Hayvanları Koruma Derneği bu konuda doğru bir planlama yapmanın oldukça önemli olduğuna dikkat çekiyor. Biz hayvan severleri bilgilendirmek amaçlı yayınladığı yazıdaki tavsiyeleri kısaca derledik.

Karantina döneminde evcil hayvanımla nasıl ilgilenmeliyim?

**Biz karantinadayken
hayvanımızla 14 gün boyunca
ilgilenebilecek en az
2-3 kişi bulmalıyız.**

Karantinaya girmemiz durumunda,

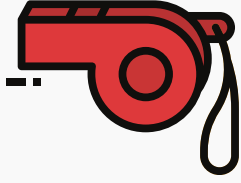
Düzenli dışarı çıkması gereken hayvanlarımızın sorumluluğunu alacak bakıcı bir kişinin ayarlanması önceliklerimiz arasında olmalı.

Şiddetli semptom göstermediğimiz durumlarda, karantina sürecini evimizde geçiriyorsak, kedi, tavşan, kuş veya diğer küçük evcil hayvanlarımız bizimle evimizde, alışık oldukları ortamda kalabilirler. Bu hem onların farklı bir ortama giderek strese girmelerini engelleyecek, hem de karantina sürecinde bizlere moral olacaktır.

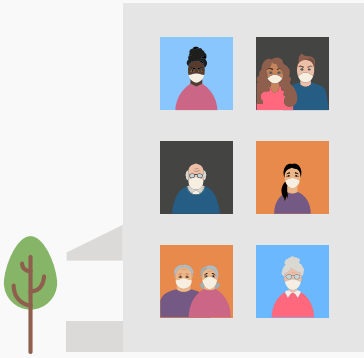
Bu süreci evimizde geçiremeyecek olursak güvenebileceğimiz ve biz karantinadayken hayvanımızla 14 gün boyunca ilgilenebilecek en az 2-3 kişi bulmalıyız. Bu insanları dikkatli seçmemiz de önemli. Bu kişiler hayvanların tanıdığı, arkadaş veya tanıdıklarımız arasından olursa süreç onlar için daha stressiz geçecektir. Eğer profesyonel hayvan bakımına ihtiyacınız olacağını düşünürseniz, öncesinde gerekli ayarlamaları yapmanızı tavsiye ederiz

Dünya Hayvanları Koruma Derneği'nin değindiği bir diğer önemli nokta da hayvanlarımız için gerekli olan 14 günlük mama veya gerekiyorsa ilaçları stoklamamız.

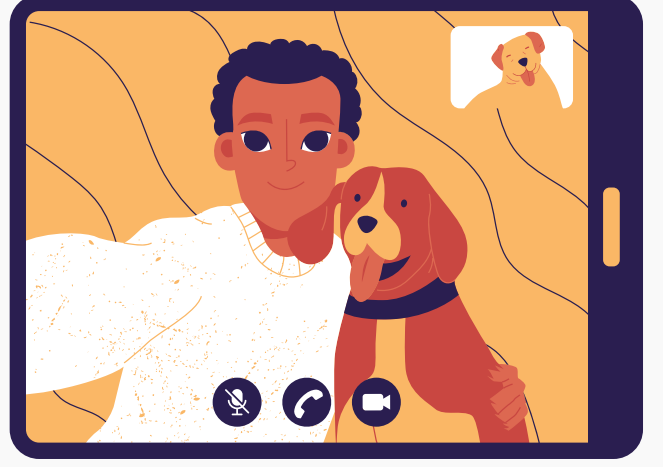
Acil durum planımızı, aile, arkadaş, komşu ve tanıdıklarımızla açıkça paylaşmalıyız.

Hayvanınız için bakım bulamazsanız, lütfen bulunduğunuz bölgedeki yardımsever insanların desteğini kabul edin. Sosyal medya mecralarında birçok hayvan sever yardım gruplarından çağrılar yapmakta. Örneğin, köpek gezdirme, hayvan bakımı konusunda mahallenizden destek bulabilmeniz mümkün.

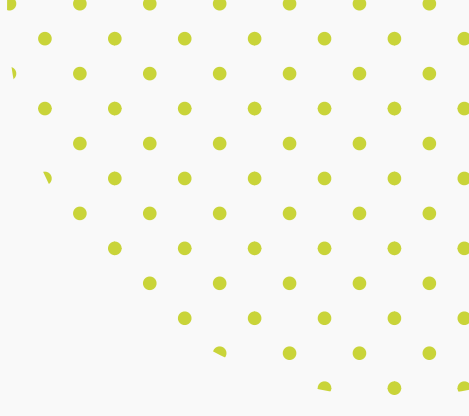
Zorunda kalmanız durumunda bir başka yol ise, yaşadığınız bölgede varsa hayvan otellerine başvurmanız. Elbette güvenilir, uygun ücretli işletmeleri önceden araştırıp plan yapmak önemli.

Ayrıca, 17 Nisan 2020 gecesini başlayan sokağa çıkma yasağını düzenleyen İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan genelgenin detaylarında belirtildiğı gibi, sokağa çıkma kısıtlamaları süresince, evcil hayvan sahipleri, hayvanlarının zorunlu ihtiyacını karşılamak üzere ikametlerinin önü ile sınırlı olmak kaydıyla yasaktan muaf tutulmaktadır. Bu gibi kısıtlı sokağa çıkma izni durumlarında alternatif olarak, köpeğimize egzersiz yaptırıp onu meşgul tutabilecek iç mekan aktiviteleri ve zeka oyunları düşünebilirsiniz.

**Evcil hayvan sahipleri,
hayvanlarının zorunlu ihtiyacını
karşılamak üzere ikametlerinin
önü ile sınırlı olmak kaydıyla
yasaktan muaf tutulmaktadır.**

KARANTİNA DÖNEMİNDE SOKAK HAYVANLARI

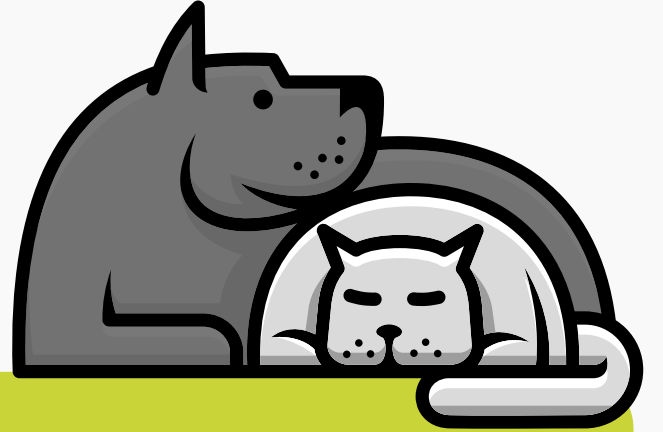
Şehirler sadece o kentin dokusuyla değil, sokaklarında yaşayan 4 ayaklı dostlarımızla güzelleşiyor. Apartmanların önlerinde köpekler, kasapların camlarında kediler, meydanlarda güvercinler ya da bir ada vapurunun peşinde martılar...

[#SATINALMASAHIPLER](#)

Türkiye’de ve dünyada bilim insanları Covid-19’un evcil hayvandan insana bulaştığına dair hiçbir bilimsel verinin olmadığını net bir şekilde ortaya koymasına rağmen, salgının yükselişte olduğu Mart-Nisan aylarında Türkiye’de evcil hayvanını terk etme eğilimi artış gösterdi.

Sputnik Türkiye’de yayınlanan haberde de belirtildiği gibi çeşitli veteriner hekim odaları, bu dönemde terk etme vakalarının artmasıyla birlikte **“Evcil hayvanlarınızı sokağa bırakmayın!”** çağrılarını sıklaştırırken, Tekirdağ’ın Çorlu ilçesindeki bir petshop sahibinin **“Vatandaş sokağa çıkma yasağını delebilmek için köpek satın alıyor.”** sözleri ise hayvanlara salgın sürecinde biçilen rolü özetlemesi bakımından kayda değerdi.

**EVCİL HAYVANLARINIZI
SOKAĞA TERK ETMEYİN!**

#SATINALMASAHIPLLEN

HAYTAP Federasyon Başkanı Av. Ahmet Kemal Şenpolat Sputnik'e, Türkiye'nin evcil hayvanlarla sınavını şu sözlerle aktarmış:

"Pandemi sürecinde ülkemizde insanların panik halinde hayvanlarını daha fazla terk ettiğini gözlemledik. İnsanlar dostlarına, yangında ilk terk edilecek eşya muamelesi yaptılar. Üye derneklerimiz üzerinden bakım evlerine terk edilen hayvan sayısındaki artışı bizzat gözlemledik. Türkiye'de zaten pandemi öncesi de hayvan sahiplenme oranı Batı'ya göre oldukça düşüktü. Belli bir cins peşinde koşan ve hayvanları yüzlerce dolar para verip satın alanlar, zaten hayvanları bir meta olarak gördükleri için onları ilk terk edenler oluyor. İnsanlar kendilerine yoldaş aramıyor, arabam şu marka, köpeğim şu cins olsun kaygısı içinde. Türkiye'de kör veya topal bir hayvan sahiplenme oranı binde 1 bile değil. Bu bakış açısı yaygınken, maalesef salgın sürecinde hayvan terk edilme oranlarının yüksek olması da zaten olasıydı."

Aynı haberin devamında, Yaşam Hakkına Saygı Derneği Başkanı Özgün Öztürk konuyla ilgili şunları anlatıyor:

"Normal şartlarda, yaşadığı çevrede hayvanları besleyen 65 yaş üstü çok sayıda hayvan sever var. Ancak bu insanların salgın sebebiyle dışarı çıkamaması, sokak hayvanlarının yeterli beslenememesine sebep oldu. Neyse ki İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı genelgeden sonra sokaklarda kolaylıkla besleme yapabildik."

#SATINALMASAHİPLEN

Sokak hayvanlarının beslenme ve tedavileri en başta yerel yönetimlerin sorumluluğudur.

Tüm bunların yanında pandemi sürecinde besleme yapan gönüllüleri vuran ekonomik krizden sokak hayvanları da etkilendi. Terk edilenlerle birlikte sayıları artan sokak hayvanlarının beslenme ve sağlık problemlerine gönüllülerin yetişmesi bu süreçte giderek zorlaştı. Pek çok gönüllü, bu süreçte pandeminin de etkisiyle belediyelere ulaşmanın daha zor olduğunu ve hasta hayvanların tedavisini özel veteriner kliniklerinde yaptırmak zorunda kaldıklarını vurguluyorlar. Bunun yanı sıra bazı belediyeler de bu süreçte gönüllülerle birlikte yaptıkları çalışmaları hızlandırdılar. Pandemide artan sahipli hayvanların sokağa terk edilmesinin yanı sıra, bu dönemde sokaktan veya barınaklardan sahiplenmelerin artışı da mutluluk verici. Belki de pandemi süreci dört ayaklı dostlarımızla empati kurabilmemizi sağlamıştır. Sokaklarda yaşayan hayvanların sorunları elbette sadece bu döneme ait değil. Üstelik sadece beslenme sıkıntısı değil, pek çok farklı hastalığa sahip ve çoğu zaman yaralanmalarla karşı karşıyalar.

ONLARIN ŞEHİR HAYATININ BİR PARÇASI OLDUĞUNU HER ZAMAN HATIRLAMALI, BİR KAP MAMA VE SUYU KAPIMIZIN ÖNÜNE KOYMALYIZ. BU DÜNYADA BİRLİKTE YAŞIYORUZ.

İNSANDAN HAYVANA BULAŞ VAKALARI

Şubat ayında Covid-19 teşhisi konan Hong Kong'daki evcil köpeğin durumu uzmanlar tarafından, bulaşmanın **hayvan sahibinden köpeğe doğru olduğu** yönünde yorumlanmıştır. Köpek ise hiçbir klinik belirti göstermemiştir. Yine de tedbir amaçlı 14 gün boyunca karantinaya alınacağı bilgisi paylaşılmıştı. Bununla beraber, Amerika'da Covid-19'a yakalanan ilk köpek olarak bilinen **Buddy isimli Alman kurdu**, aynı zamanda kanser hastası olması sebebiyle Covid-19'a yenik düşmüş ve 11 Temmuz'da hayatını kaybetmiştir. Buddy üzerinde çok sayıda kan testi yapılmış ancak kanserin onu virüse karşı daha zayıf hale getirip getirmediği halen anlaşılamamıştır.

Hong Kong Üniversitesi'nde virolog olan Malik Peiris'in bilim dergisi Nature'da yayınlanan çalışmasında Covid-19'un köpeklere sahiplerinden geçtiğinden şüphelenildiği ve doğrudan genomik bağlantıların bunu güçlü bir şekilde desteklediği açıklanıyor. Yürütülen çalışmada, köpeklerin enfeksiyonu diğer köpeklere veya insanlara aktarabileceğine dair hiçbir kanıt bulunamamış. Peiris, yine de virüsün hangi yöne gittiğinden emin olmanın imkânsız olduğunu düşündüğünü ifade ediyor.

Hollanda'daki Utrecht Üniversitesi'nde veterinerlik epidemiyoloğu Arjan Stegeman, COVID-19 olan kişilerin köpekleri enfekte edebileceğini doğrulasa da, bunun olma olasılığının düşük olduğunu söylüyor. Gerçekleştirdiği çalışmada, enfekte insanlarla yaşayan 15 köpekten sadece 2'sinin hastalığa yakalandığı gözlemlenmiştir.

Köpeklerin enfeksiyonu diğer köpeklere veya insanlara aktarabileceğine dair hiçbir kanıt bulunamamıştır.

İnsandan

Hayvana

Bir diğerk vaka ise New York'taki Bronx Hayvanat Bahçesinde yaşıyan kaplanda gözlendi. ABD Yaban Hayatı Koruma Cemiyetinin yaptığı yazılı açıklamada, 4 yaşındaki Nadia isimli Malezya kaplanında görülen semptomlar üzerine yapılan Covid-19 testinin pozitif çıktığı bildirildi. Açıklamada, kaplanla aynı yerde bulunan diğerk 3 kaplan ile 3 aslanda da öksürük ve iştah kaybı gibi bazı virüs semptomlarının olduğu, ancak tüm hayvanların durumunun iyi olduğu ifade edildi. Virüsün semptom göstermeyen bir hayvanat bahçesi çalışanınin bulaştırmış olabileceği belirtildi. Kaplanların ve aslanların koronavirüse diğerk hayvanlardan daha duyarlı olup olmadıkları da dahil olmak üzere birçok cevaplanmamış soru var. Hayvanat bahçesindeki kar leoparları, çitalar, Amur leoparı ve puma gibi diğerk büyük kedilerden hiçbirinde hastalık belirtileri görülmemiştir.

National Geographic'in 6 Nisan'da yayınladığı haberde, vahşi kaplan popülasyonlarıyla ilgilendiği belirtilen, küresel kedi koruma organizasyonu Panthera'da baş bilim insanı ve kaplan programı yöneticisi John Goodrich, "**Kaplanlar ve aslanlar gibi büyük kediler zaten vahşi doğada hayatta kalmalarına yönelik bir dizi tehditle karşı karşıya. COVID-19 vahşi büyük kedi popülasyonlarına sıçrarsa ve önemli bir ölüm nedeni haline gelirse, virüs bu türlerin geleceği için çok ciddi bir tehdit haline gelebilir.**" diyor.

**Tam da yeri gelmişken,
hayvanat bahçelerine,
sirklere, parklara hayvanları
tutsak etmeyelim; buna
destek olmayalım!**

HAYVAN ÇİFTLİKLERİNDE PANDEMI

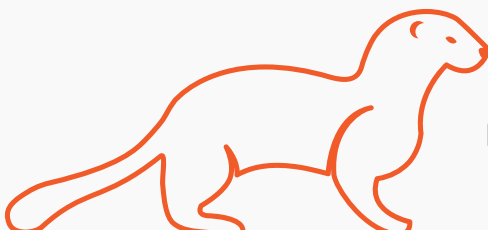
Hollanda; Çin, Danimarka ve Polonya'dan sonra dünyanın dördüncü büyük vizon üreten ülkesidir. Hollanda'daki 17 vizon çiftliğinde bu bahar korona virüsü patlak verdi. Pandemi ile birlikte, 23 -25 Nisan 2020'de Hollanda'da, biri 12.000, diğeri 7.500 kapasiteli iki çiftlikteki vizonlarda Covid-19 tespit edildi. O zamandan bu yana İspanya, Danimarka gibi Avrupa'nın diğeri ülkeleri de dahil olmak üzere 40'dan fazla çiftlikte hastalığın ortaya çıkmasını takiben virüsün daha fazla yayılmasını önlemek için 2 milyondan fazla vizonun katledilmesine neden oldu. Hollanda hükümeti, çiftliklerdeki vizonlar arasında artan hastalık oranları ve hayvanların virüsü iki çiftlik çalışanına bulaştırmış olma ihtimali üzerine, vizon endüstrisini sona erdirmek için mevcut planları hızlandırmaya zorlandı. Hükümet, vizon endüstrisini sonlandırmak maksatlı, 2024'te kapatılmasını planladığı vizon çiftçiliklerinin 2021'in Mart ayında tamamen kapatılmasına karar verdi.

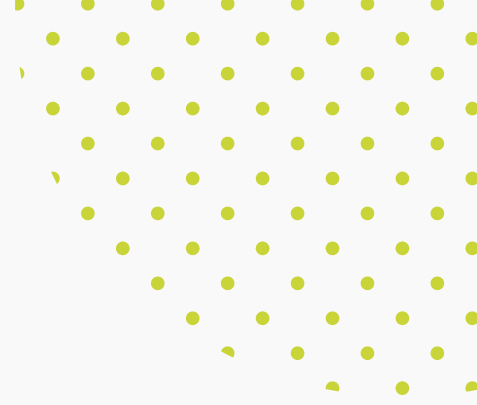
İnsanlık dışı olan vizon endüstrisine yıllardır ahlaki ve etik gerekçelerle pek çok kesim tarafından itiraz edilmekteydi. Hayvan kürkü, insan için bir gereklilik değildir! 2000 yılından bu yana, birçok Avrupa ülkesinde kürk yetiştiriciliği yasaklamaktadır. Pandemi ile birlikte, halk sağlığı için de bir tehdit oluşturmasıyla vizon yetiştiriciliğinin artık savunulabilir hiçbir yanı kalmamıştır.

Hayvanları Koruma Partisi grup lideri Esther Ouwehand, **"Bu çok büyük bir atılım: hayvanların kürkleri için öldürülmesi nihayet Hollanda'da sona eriyor."** dedi. Uluslararası Hayvanları Koruma Derneği Humane Society International Avrupa Sorumlusu Dr.Joanna Swabe, Hollanda'nın vizon çiftliklerini kapatma kararıyla ilgili **"Bu inanılmaz derecede zalim ve tamamen gereksiz endüstriyi sona erdirme ve vatandaşları koruma kararını takdir ediyoruz."** dedi.

Hollanda'da vizon endüstrisinin kapanmasıyla birlikte yılda dört milyon kürk piyasaya sürülmeyecek. Ayrıca Avustralya Hayvan Adalet Partisi'nin başarılı kampanyası sayesinde geçen hafta İç Batı Konseyi'nde kürk için yerel bir yasak getirildi.

HAYVAN KÜRKÜ İNSAN İÇİN BİR GEREKLİLİK DEĞİLDİR!

Utah Eyaleti Veterineri Dr. Dean Taylor'ın paylaştığı bilgilere göre Amerika'da ilk olarak Utah eyaletinde Temmuz ayında Covid19 teşhisi koyulan çiftlik çalışanlarının ardından Ağustos ayında hastalık sebebiyle vizon ölümleri başladı. Binlerce vizonun Covid-19 nedeniyle öldükleri ve salgından etkilenen çiftliklerin karantinaya alındığı bildirildi. Ayrıca Dr.Taylor, vizonların insanlarla benzer semptomlar gösterdiklerini ve genellikle nefes alma güçlüğü, göz çevresinde kabuklanmanın görüldüğünü belirtti. Ancak vizonlarda virüs hızla ilerlemekte ve enfekte olmuş vizonların çoğu ertesi gün ölmektedir.

Utah yetkilileri, hayvandan insana bulaşma ihtimalinin düşük olduğunu ve şu anda, vizon da dahil olmak üzere hayvanların virüsü insanlara aktarmada bir rol oynadığına dair hiçbir kanıt olmadığını ifade etmektedir. Şu ana kadar yapılan araştırmalar hayvanların **SARS-COV-2**'yi insanlara yayma riskinin düşük olduğu gösteriyor.

VİZON DA DAHİL OLMAK ÜZERE HAYVANLARIN VİRÜSÜ İNSANLARA AKTARMADA BİR ROL OYNADIĞINA DAİR HİÇBİR KANIT OLMADIĞI İFADE EDİLMEKTEDİR.

Bu gelişmelere ve haberlere rağmen dünya çapında

HER YIL 100 MİLYONDAN FAZLA HAYVAN

vizon, tilki ve tavşan da dahil olmak üzere kürk endüstrisi için öldürülmektedir. Kürk üretimi etik değildir ve aynı zamanda çevresel ve sosyal hasarı da içerir. Kürk endüstrisinin de COVID19 gibi bulaşıcı hastalıklardan etkilenir hale gelmesiyle, kürk üreten tüm ülkelerin bu vahşi uygulamalara ivedilikle son vermesini umut ediyoruz.

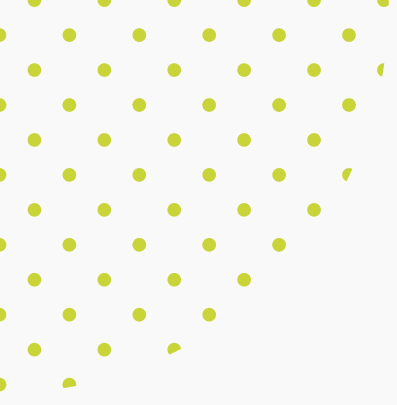

MEZBAHALAR- DA PANDEMI

Pandeminin başlangıcından bu yana, Fransa, Almanya, Hollanda, İrlanda, Avustralya, Birleşik Krallık, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Brezilya dahil olmak üzere birçok ülkede endüstriyel mezbaha çalışanları arasında ciddi oranda Covid-19 salgını baş gösterdi.

Almanya'daki Kuzey Rhine-Westphalia'da bulunan Tönnies grubuna ait Avrupa'nın en büyük domuz mezbahasında, 6.139 çalışan arasında yaklaşık 1.500 kişiye COVID19 teşhisi koyuldu. 20 Haziran itibariyle geçici olarak kapatılan Tönnies mezbahası Temmuz ayı ortalarında tekrar açılmıştır.

PEKİ MEZBAHALARDA YÜKSELİŞE GEÇEN COVID19 SALGINININ SEBEPLERİ NELERDİR?

Mezbahalarda salgının yükselişinin kaynağı hayvanlar değil, insanlar. Domuzların ve kümes hayvanlarının SARS-COV-2'ye dirençli olduğu deneysel olarak kanıtlanmıştır. Benzer şekilde et, tüketici için kanıtlanmış herhangi bir bulaşma riski taşımamaktadır.

Çevresel faktörler, mezbahalarda Covid-19 salgınlarının gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Kesim ve kesim odalarındaki atmosfer, az doğal ışıkla birlikte soğuk ve nemlidir. Havalandırma ve basınçlı su temizleme sistemleri virüsün hayatta kalmasını ve yayılmasını hızlandırmaktadır. Maskelerin sürekli olarak takılmasında yaşanan zorluklar, ortamın gürültü seviyesinin yüksek olması sık sık çalışanların yakınlaşmasını neden olmakta ve bu da tükürük damlacıkları yoluyla viral bulaşmayı hızlandırmaktadır. Çalışma sıcaklıklarının genellikle düşük olduğu (4 ° C ila 10 ° C) kemik çıkarma ve kesme atölyelerinde, çalışanların solunumu ile açığa çıkan su buharı, maskelerin hızlı bir şekilde yoğunlaşmasına ve nemlenmesine yol açarak filtreleme kapasitelerini zorlaştırır. Ayrıca, çalışma koşulları hem soyunma odalarında hem de çalışma hattında veya molalar sırasında fiziksel mesafeyi zorlaştırır.

**Mezbahalarda salgının
yükselişinin kaynağı
hayvanlar değil, insanlar.**

New York Times'ın 28 Nisan'daki yazısında Amerika'nın Delaware eyaletinde bulunan tavuk çiftliğinde Nisan ayında pandemi sebebiyle yaklaşık iki milyon tavuğu "katletti". Çalışanların pandemi sebebiyle işe gidememeleri, çiftliklerde yeterli iş gücü kalmamasına neden oldu. Dolayısıyla çiftliklerde de tavuklar ya da kuluçkalanmamış yumurtalar toplu halde katledildi ve katledilmeye devam ediyor.

HER YIL DÜNYA NÜFUSUNUN 100 KATINDAN FAZLA, YANI 150 MİLYAR HAYVAN YEMEK İÇİN YETİŞTİRİLİYOR VE KATLEDİLİYOR.

Resilience.org Derneği'nin yazısında:

"Tüm bu zulüm ve israf şimdiye kadar "normal" idi. Ancak COVID-19 salgınıyla her şey daha da kötüleşti. En son gerçekleşen korkunç eylemle, COVID-19 salgını bahane edilerek çiftlik hayvanlarının "nüfusunun azaltılmakta, onları öldürmek için ve işlemeden yalnızca elden çıkarmak için salgın bahane olarak kullanılmaktadır. COVID-19 krizi "normal" olandan kurtulmak için bir fırsat olarak görülmekte. "Normal" in genellikle insanlar için sağlıklı ve gezegen için sürdürülemez olduğu düşünöldüğünde, köklü değişim kesinlikle gereklidir. Bu aslında her zaman gerekiydi, ancak sistemin dayattığı ve görünüşte durdurulamaz eylemsizlik göz önüne alındığında, başlamak bile imkânsız görünüyordu. Ama şimdi, mevcut durumu kavrayabilmek için gerçek bir fırsatımız var. Bu fırsatı boşa harcamamalıyız."

**Ve artık sadece insanı odağa
alamayız; hayvanların
acımasızca öldürölüyor
olduğu gerçeğini görmeliyiz.**

**Unutulmamalı ki evrende
birine zarar vermek
herkese zarar vermektir.**

DENEYLERDE HAYVANLAR

VE COVID19 TEDAVİSİ

"DENEY YAPANLAR YİNE KOLAY
YOLU SEÇİYORLAR VE ASLINDA
SATIN ALINMAMASI,
YETİŞTİRİLMEMESİ VEYA
DENEYLERDE KULLANILMAMASI
GEREKEN HAYVANLARI
ÖLDÜRÜYORLAR."

KATHY GUILLERMO, PETA

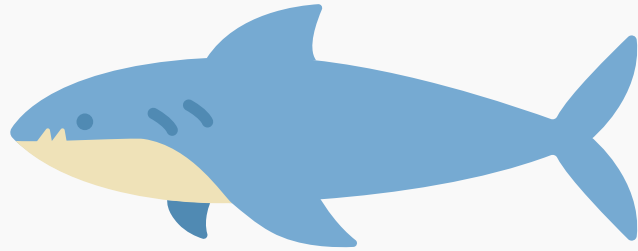
FARELER

Yaygın olarak bilindiği gibi, fareler genellikle hayvan deneylerinde kullanılmakta. Mart ayından itibaren, birçok kurum aniden gerekli olmadığı düşünülen ve Covid-19 ile ilgili olmayan araştırmaların çoğunu durdurup laboratuvarları kapatmak zorunda kaldılar. Bilim insanları, araştırmacılar ve laboratuvar teknisyenleri evden çalışmaya başladığından, laboratuvarlardaki deney fareleri beslenemediler veya bakımları yapılamadı. Sonuç olarak, çeşitli üniversiteler ve tıp fakültelerindeki laboratuvarlarda fare popülasyonlarını hızlı bir şekilde azaltma kararı aldı. Binlerce kemirgene ötenazi yapılmaya başladığına dair paylaşımıyla hayvan hakları grubu **Hayvanların Etik Muamelesi için İnsanlar Organizasyonu (PETA)** bu katliama dikkat çekti. Organizasyonun başkan yardımcısı Kathy Guillermo, "Deney yapanlar yine kolay yolu seçiyorlar ve aslında satın alınmaması, yetiştirilmemesi veya deneylerde kullanılmaması gereken hayvanları öldürüyorlar." dedi.

Avrupa Hayvan Araştırmaları Derneği (European Animal Research Association)'nin Nisan ayında yayınladığı haritada en az 30 araştırmada maymunların denek olarak kullanıldığını göstermekte. Şu anda, son aşamadaki denemelerde ABD'de dört koronavirüs aşısı mevcut olduğu söylenmekte, bu da insanlar üzerinde test edildiği anlamına geliyor. Bununla birlikte, bazı araştırmacılar karşılaştırma yapmak için maymunlar üzerinde test etmeye devam etmek istediklerini dile getiriyorlar. Ve sonuçta, Amerika'da araştırmalarda kullanılmak üzere maymun bulmakta zorlanıldığı ifade ediliyor.

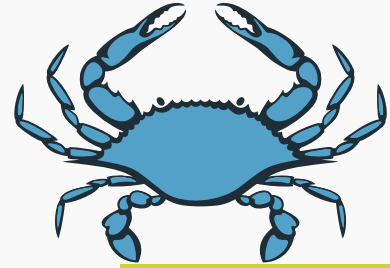
Genellikle köpekbalıklarının karaciğerler yağlarından üretilen bir madde olan skualen, birçok aşıda kullanılan bir bileşendir. Köpekbalığı savunuculuk örgütü Shark Allies, **500.000 köpekbalığının dünyayı aşılamaya yetecek kadar aşı sağlamak için öldürüleceğini** dile getiriyor. Uzmanlar, köpekbalığı skualeninin kullanıldığı küresel bir aşının çoğu köpekbalığı türünü tehlikeye atacağından ve potansiyel olarak daha fazla tehdit altındaki türleri yok edebileceğinden korkuyorlar. Köpekbalığı popülasyonları savunmasızdır çünkü düşük sayılarda çoğalırlar ve büyümeleri yavaştır. Büyük beyazlar, çekiç kafalılar ve balina köpekbalıkları karaciğerleri için en çok hedeflenen türler arasındadır. Bu türlerin **neslinin tükenme riskiyle** karşı karşıya olduğumuz unutulmamalıdır.

Shark Allies, skualen hammaddesi için, köpekbalığı dışında, zaten var olan alternatifleri de sunuyor bizlere. Bitki bazlı yağlar, maya, buğday tohumu, şeker kamışı ve zeytinyağı gibi farklı alternatiflerden skualen elde edilebileceği unutulmamalı. Ayrıca, bakterilerin yarattığı skualenin de araştırılmakta olduğunu belirtmekte. Hayvanlar üzerinde yapılan deneyler zalimce, pahalı ve genel olarak insanlar için uygulanamaz. Hayvan testlerinin yerine, insan hücreleri ve dokuları kullanılarak testleri, gelişmiş bilgisayar modelleme teknikleri ve gönüllü insanlarla yapılan çalışmalar daha az maliyetli ve etikdir.

KÖPEK BALIKLARI

Her yıl toplanan yüz binlerce yengecin mavi renkteki ve biyokimyasal özelliklere sahip olan kanının %30 kadarı alınarak canlılar doğaya geri bırakılıyorlar. **Toplanan her 10 yengeçten 1 ila 3 civarı bu işlem dolayısıyla hayatını kaybediyor.** Ölüm oranları, alınan kan miktarı ve taşıma sırasında yaşadıkları strese göre değişmekte. Ayrıca doğaya tekrar bırakıldıklarında daha uyuşuk, daha yavaş, akıntıları daha zor takip etmekte ve üreme sorunları yaşamaktalar. Kanları enjekte edilebilir ilaçlar ve diğer steril farmasötik ürünler açısından büyük öneme sahip. Bu amaçla **yılda 500 bin at nalı yengeci** yakalanmaktadır. Eğer COVID-19 dolayısıyla bu yengeçlerin kanına ihtiyaç artarsa, kanlarının %30'undan daha fazlası alınabilir veya daha da fazla sayıda yengeç toplanabilir. Ve bu durum, 450 yıl önce ortaya çıktıkları tahmin edilen bu yaşayan fosillerin soyunu tehdit edebilir!

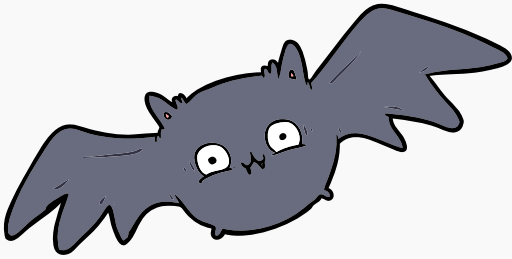

YENGEÇLER

Koronavirüsün yarasalarda başladığına dair iddialar var. Bazı bilim adamları, yarasa popülasyonlarında fermente edilen virüsün pangolinlere ve ardından insanlara geçtiğine inanıyor. Bu bahaneyle, Endonezya hükümeti yüzlerce yarasayı itlaf etti. Kübalılar yarasaları öldürmek için ateş kullanıyorlar. Hindistan'daki insanlar sistematik olarak onları avlıyor. Peru'da da yarasa katliamı yapılmakta. Uzmanlar, Covid-19'un kaynağı oldukları için yarasa kolonilerini yok etmenin anlamsız ve hatta insanları yeni virüs riskine daha da maruz bırakabileceği uyarısında bulunuyor.

Bat Conservation International baş bilim adamı **Winifred Frick**'in söylediği gibi, bu hiç mantıklı değil.

"COVID-19 bu noktada bir insan hastalığıdır ve insandan insana bulaşmaktadır."

YARASALAR

Pek çok hayvan uzun yıllardır, alternatifi olmasına rağmen laboratuvarlarda denek hayvanı olarak kullanılmakta. Tam da bu noktada **Empati Derneği**'nin yayınladığı, **Turgut Ağar**'ın alışması "**Hayvan Hakları İnsan Haklarının Neresindedir?**" kitabından bir bölümü sizlerle paylaşmak isteriz:

"Yaşadığımız tüm problemlerin kökeninde genelde empati kuramamak yatar. Benmerkezci anlayışımız empati kurmamızı engelliyor, bu yüzden ötekini iyi anlayamıyoruz, anlayamadığımız için de problemler yaşıyoruz. Birbirimizi anlayabilmemiz için empati kurabilmeli ve şu ahlaki ilkeyi temel almalıyız:

SANA YAPILMASINI İSTEMEDİĞİN BİR ŐEYİ BAŐKASINA YAPMA!

İnsandışı hayvanlar masum oldukları ve mal veya kaynak olarak muamele görmeye rıza göstermedikleri için, onları mal veya kaynak olarak göremez ve kullanamayız. Onların varlıkları ve yaşamları hakkında söz sahibi olma hakkımız yoktur, zira onlar, bizim dışımızda, bizden bağımsız ve kendileri olarak ve kendileri için vardılar ve var olurlar.

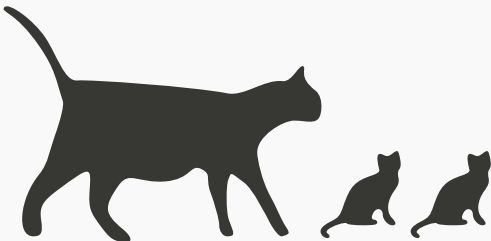
**KİTABA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ**

KEDİLERDE FİP HASTALIĞI VE YENİ UMUTLAR

Artık çok iyi biliyoruz ki birçok hayvan türünde ve insanlarda farklı koronavirüs türleri bulunuyor. Ve Feline coronavirus, hem kedi sahipleri hem veterinerler için zorlu bir mücadele konusu. Korona virüsle enfekte olmuş çoğu kedi ya hiç hastalık belirtisi göstermiyor ya da hafif belirtiler gösteriyor. Buna rağmen, aynı enfeksiyon bazı kedilerde ciddi bir hastalığa sebep oluyor: **Feline Infectious Peritonitis yani (FIP)**. Bu virüsün bir çok alt tipi var.

**GENETİK MUTASYONA GİRDİKLERİNDE,
ÖLDÜRÜCÜ OLABİLEN FİP HASTALIĞINA
DÖNÜŞEBİLİYORLAR.**

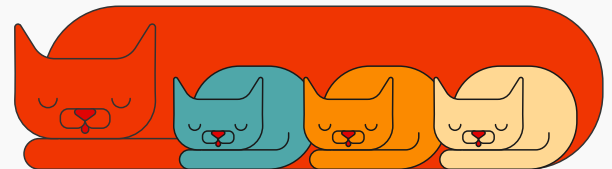
Veteriner Genetik Laboratuvarı ve Evcil Hayvan Merkezi Direktörü Niels C. Pedersen, FİP'in ilk olarak 1950'lerin sonlarında klinik olarak tanındığını, 1960'lı yıllarda vakalarda sürekli bir artış görüldüğünü ve kediler arasında ölümlere neden olduğunu belirtiyor. Bu alanda araştırmaların arttığını söylüyor.

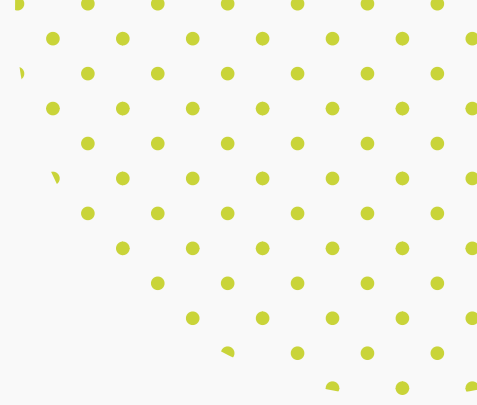
Bu hastalıktan etkilenen kediler genellikle uyuşuklaşır, iştahları azalır ve ateşleri çıkıp düşebilir. FİP, genellikle **ıslak ve kuru** formlarda görülebilir veya **her iki form birlikte** seyredebilir. Araştırmalara göre fazla sayıda kedi bulunan ortamlarda olan çoğu kedi, kedi familyasına özgü korona virüsü taşımaktadır, fakat FİP çok daha az yaygındır. **FİP hastalığı kediye özgüdür ve tamamen FCoV virüsünün genetik mutasyon geçirmesi sonucu ortaya çıkar.**

Tekrardan belirtmek gerekir ki bu virüs ve virüsün sebep olduğu hastalık tamamen kedi familyasına özgüdür ve insana veya başka bir türe bulaşmaz.

FİP teşhisi konulmuş bir kedi adeta ölüme mahkûm. Bu ceza, ya yavaş ve sürekli bir kötüleşme ya da ötanazi ile ızdıraba son verme seçeneklerine razı olmak demek...

İDİ!

Melbourne Üniversitesi'nden Dr.Claire Cannon, Remdesivir'in, COVID-19 hastası insanların tedavisinde faydasının araştırma aşamasında olduğunu, ama ölümcül FİP'ten mustarip kediler için sihirli bir değnek olabileceğini belirtiyor.

2018 yılında, **California Davis Üniversitesi Veteriner Fakültesi** ve araştırmaya dayalı ilaç şirketi **Gilead Sciences'tan** araştırmacılar, **GS-441524 adlı bir bileşiğin**, kedi korona virüsünün replikasyonunu önlemede etkili olduğunu gösteren bir laboratuvar araştırması yayınladı. Tedavi, FİP'e neden olan korona virüs ile deneysel olarak enfekte edilen kedilerin **10/10**'unu iyileştirdi. Klinik çalışmalar gelişerek devam etmekte.

GS-441524'ün piyasaya sürülmüş bir formülasyonu yok. Bu yüzden de, umut verici sonuçlara rağmen, veteriner hekimler FİP'den etkilenen kedileri tedavi etmek için reçete yazamıyorlar. **Yani bugüne kadar bu hastalığa yakalanıp hayatta kalmayı başaran kediler, tırnak içinde yasa dışı ilaçları temin ederek risk almayı gözüne kestirebilen sahipleri ve veterinerleri olan şanslı kediler.** Kediler ve kedi severler için 24 Kasım 2020 tarihinde **walkervillevet.com**'da yayınlanan yazıda müjdeli bir haber var.

VETERİNERLER ARTIK KEDİLERDEKİ FİP HASTALIĞINI COVID19 SAYESİNDE YASAL OLARAK TEDAVİ EDEBİLECEKLER!

ARTIK YENİ BİR DÖNEM BAŞLIYOR!

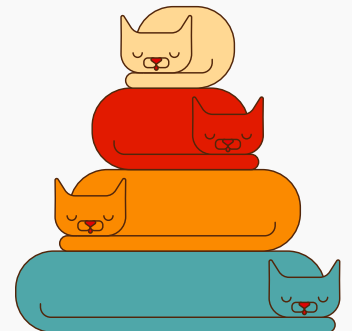
Haberde **Andrew Spanner** şöyle demektedir:

"Maliyet sorunları hala devam etse de, tüm kedi sahiplerine bu ilaca yasal olarak ulaşmak için fırsat verilmelidir. Tahmin edebileceğiniz gibi çok pahalı bir ilaçtan bahsediyoruz. Önceki gözlemlerimize dayanarak, 84 günlük tedavi, bu hastalıktan etkilenen kedilerin büyük çoğunluğunda bir iyileşme sağlamaktadır.."

FİP'e yakalanan kediler aslında artık ölüme mahkûm değiller. Maliyet gibi büyük sorunların çözülmesi onların yaşaması için büyük bir umut anlamına geliyor. Pek çok kişinin etkilendiği COVID-19 salgınının bir olumlu yanı, evcil hayvanlarımızla daha fazla zaman geçirebilmemiz.

Belki de **gelecekte** bugünlere dönüp bakacağız ve beklemediğimiz **bir pozitif etki** daha göreceğiz:

ÇOK SEVDİĞİMİZ EVCİL HAYVANLARIMIZIN BAZILARI İÇİN ÖNCEDEN ONLARI ÖLÜME MAHKÛM EDEN BU HASTALIKTAN KURTULMALARINI SAĞLAYAN ETKİLİ BİR TEDAVİYE ULAŞIM ŞANSIMIZIN OLMASI.

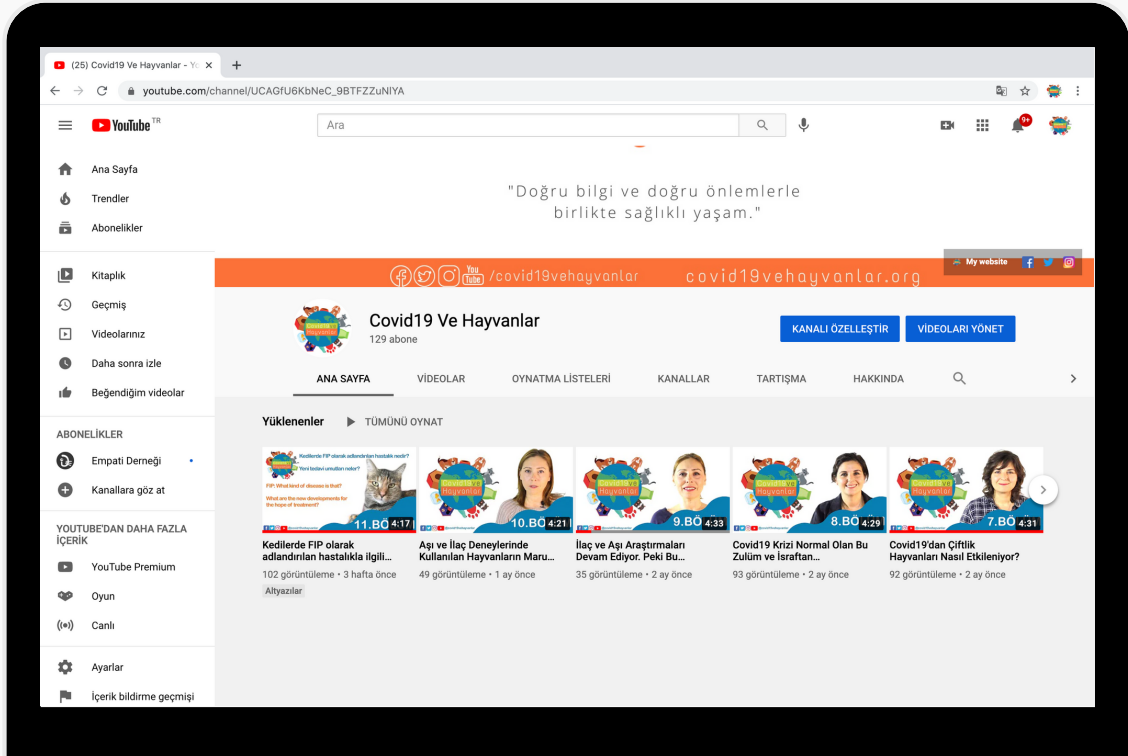
VIDEO HABERLER

Video haber serimizde çalışmanın gerçekleştirildiği Eylül - Aralık ayları boyunca her biri ortalama 4 dakika olan toplam 12 video içerik oluşturularak youtube kanalına yüklendi. Bu içeriklerin başlıklarını ve video bağlantılarını rehberimizin bu bölümünde sizlerle paylaşıyoruz.

İYİ SEYİRLER!

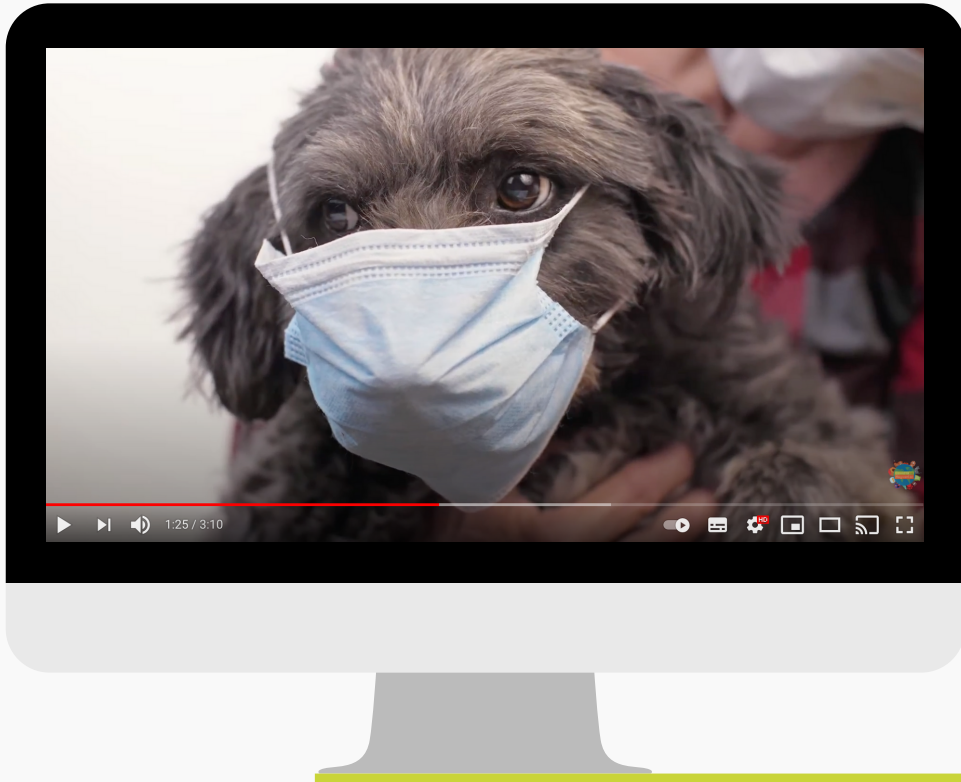

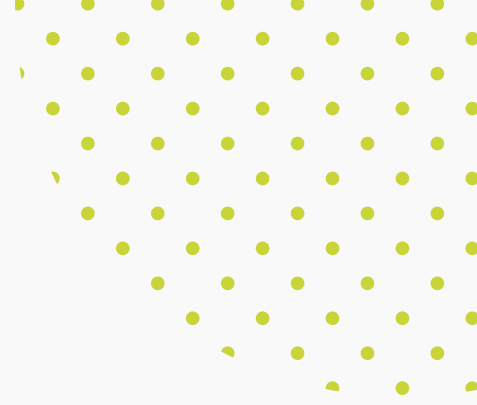
YOUTUBE KANALIMIZA ULAŞMAK İÇİN KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

"Covid19 ve Hayvanlar" çalışması nedir? Neyi amaçlıyor?

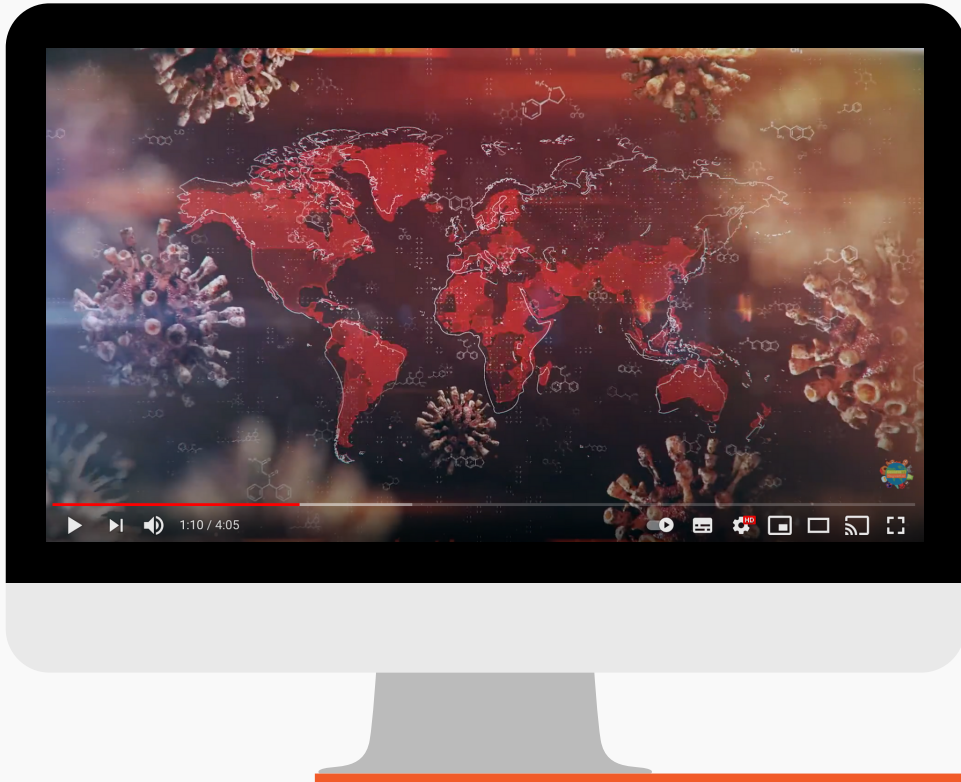
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

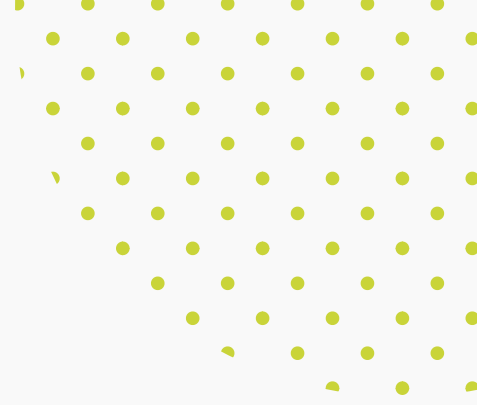

Covid19 nasıl ortaya çıktı? SARS-COV-2 virüsü hayvandan insana bulaşır mı?

VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

Koronavirüs ile ilgili evcil hayvan sahiplerinin bilmesi gerekenler neler?

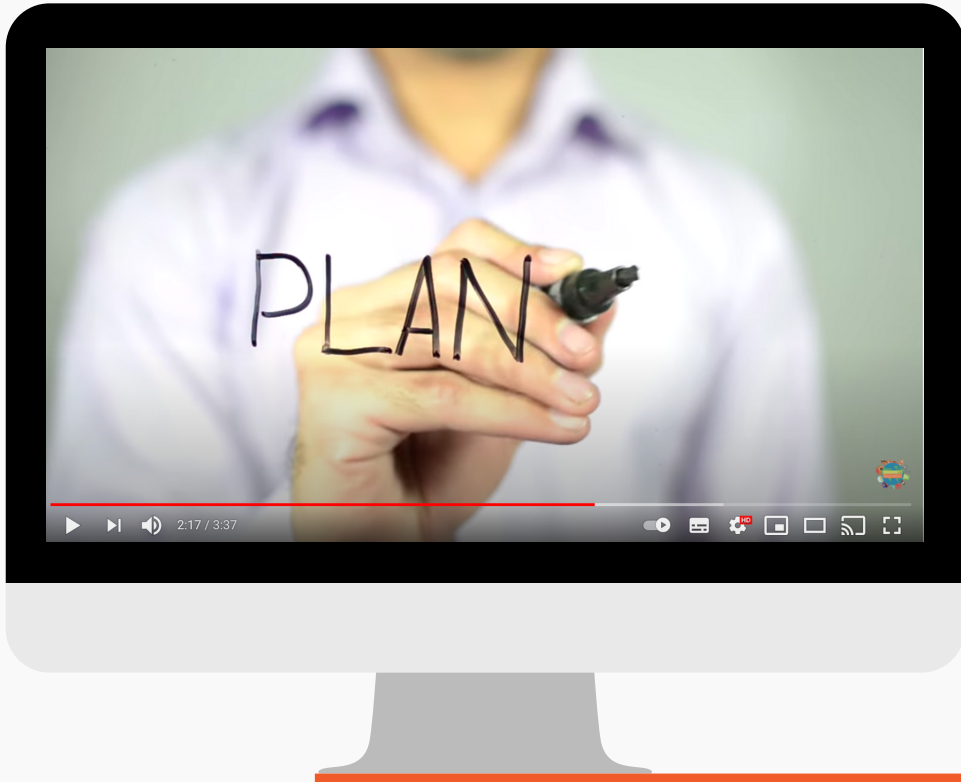
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

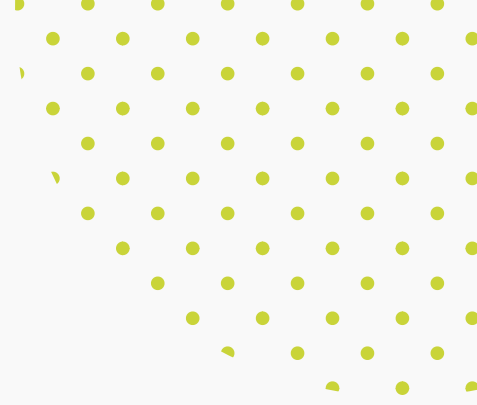

Karantinaya girmek
zorunda kalırsak evcil
hayvanımız ne olacak?

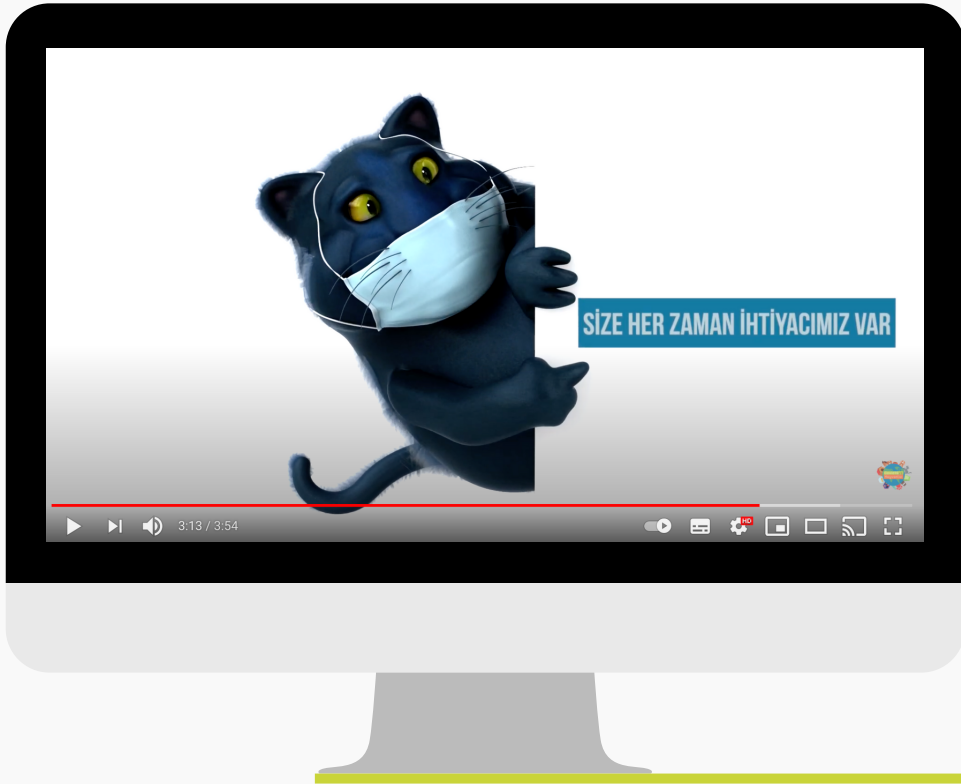
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

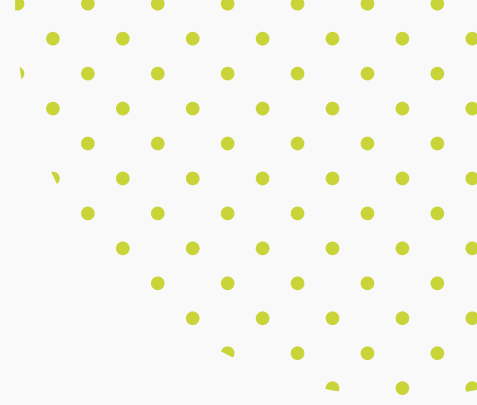

Sokak hayvanları
pandemiden nasıl
etkileniyor? Bizler neler
yapabiliriz?

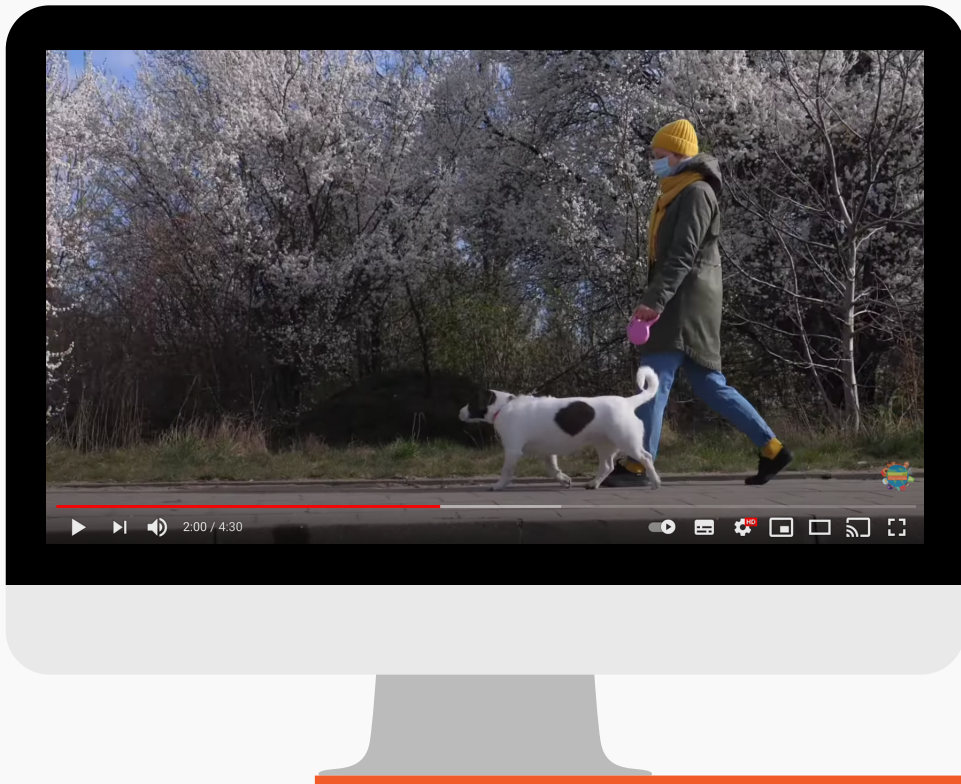
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

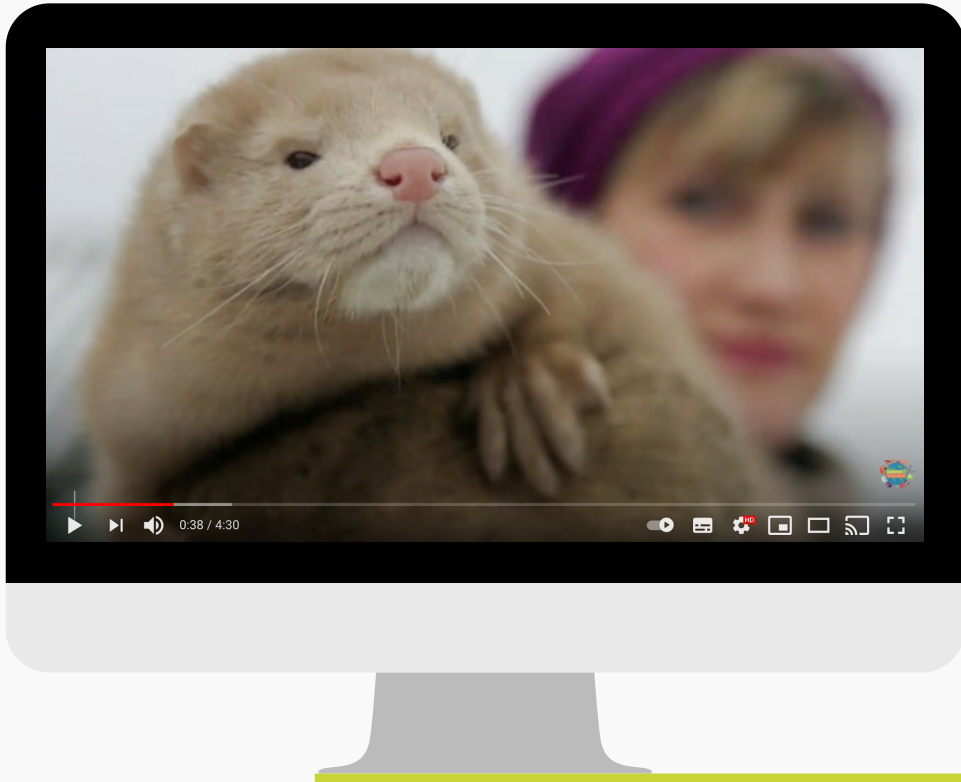
İnsandan hayvana bulaş vakaları neler? Bilim insanları ne diyor?

VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

Covid19'dan çiftlik hayvanları nasıl etkileniyor?

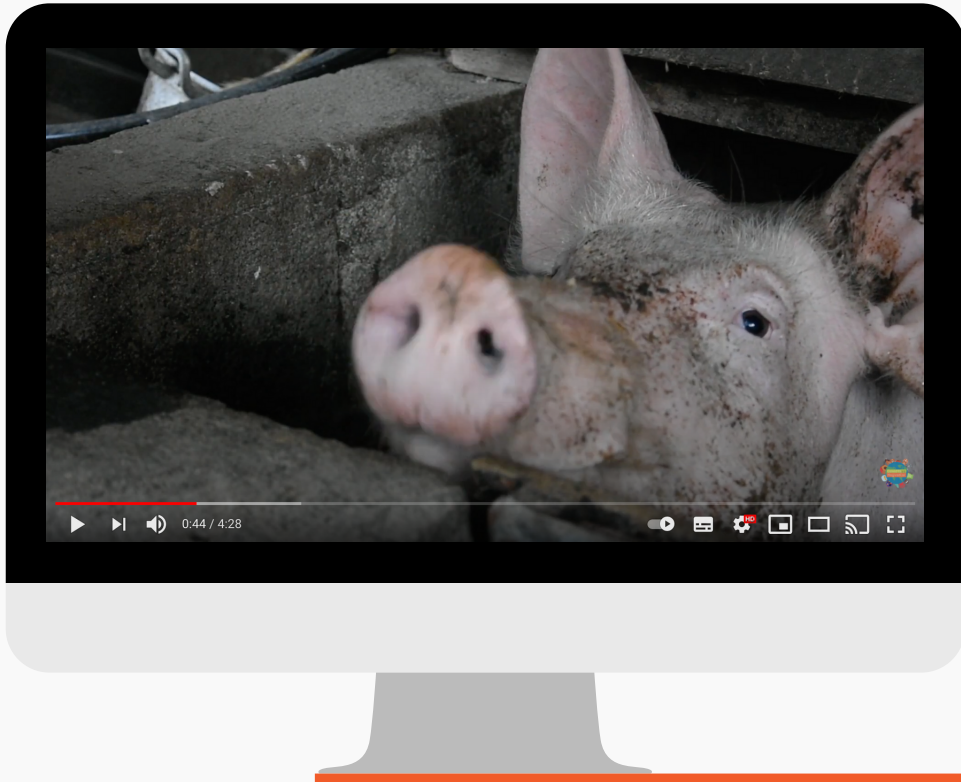
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

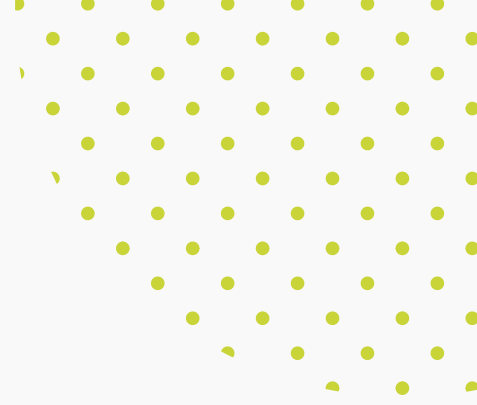

Covid19 krizi artık
normal olan bu zulüm
ve israftan kurtulmamız
için bir fırsat olabilir mi?

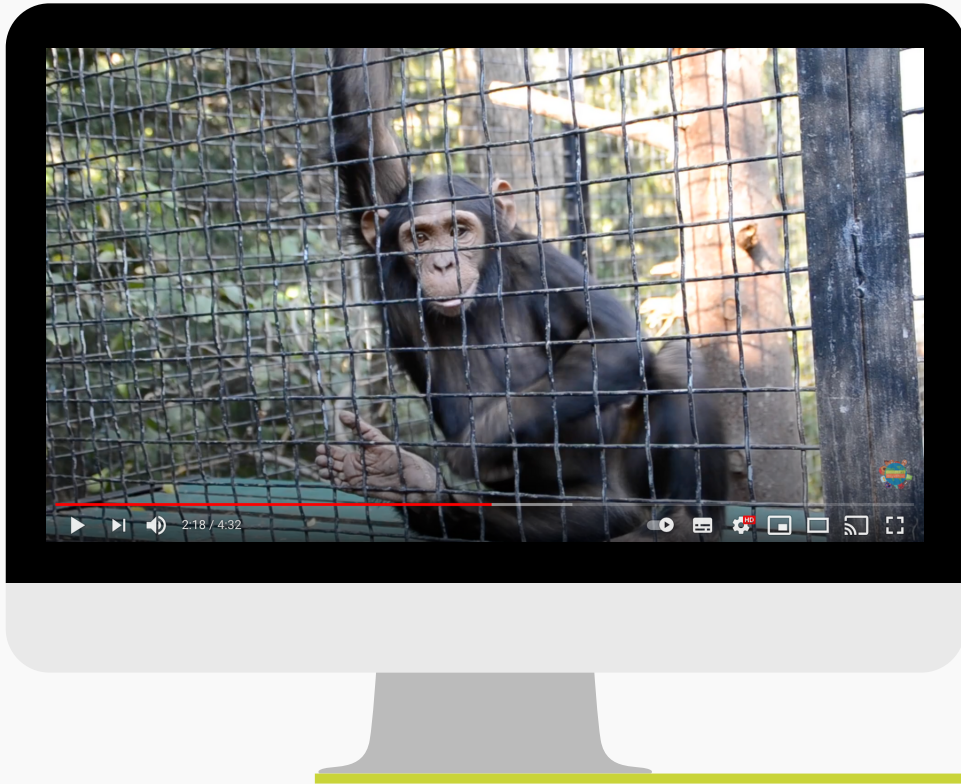
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

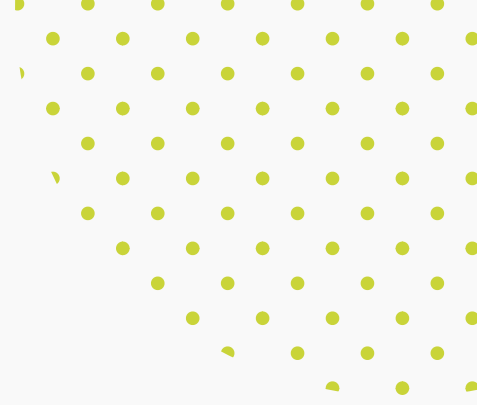

İlaç ve aşı araştırmaları devam ediyor. Peki bu araştırmalarda kullanılan hayvanlar neler yaşıyor?

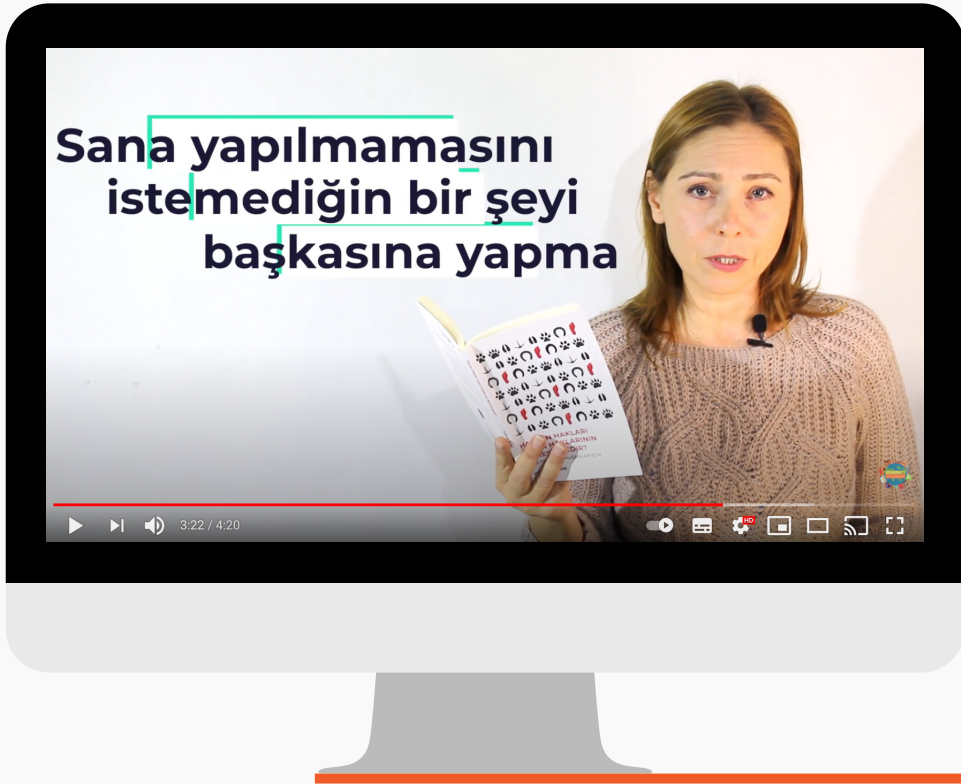
VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

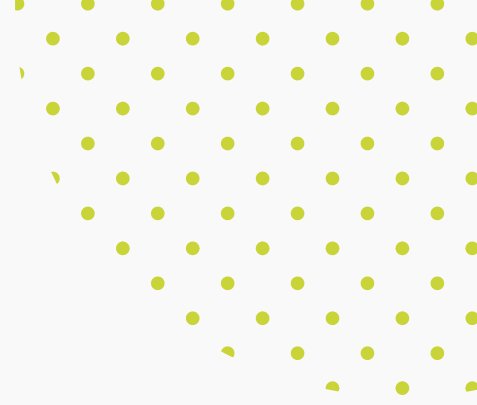

Aşı ve ilaç deneylerinde kullanılan hayvanların maruz kaldığı etik dışı yaklaşımlar neler?

VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

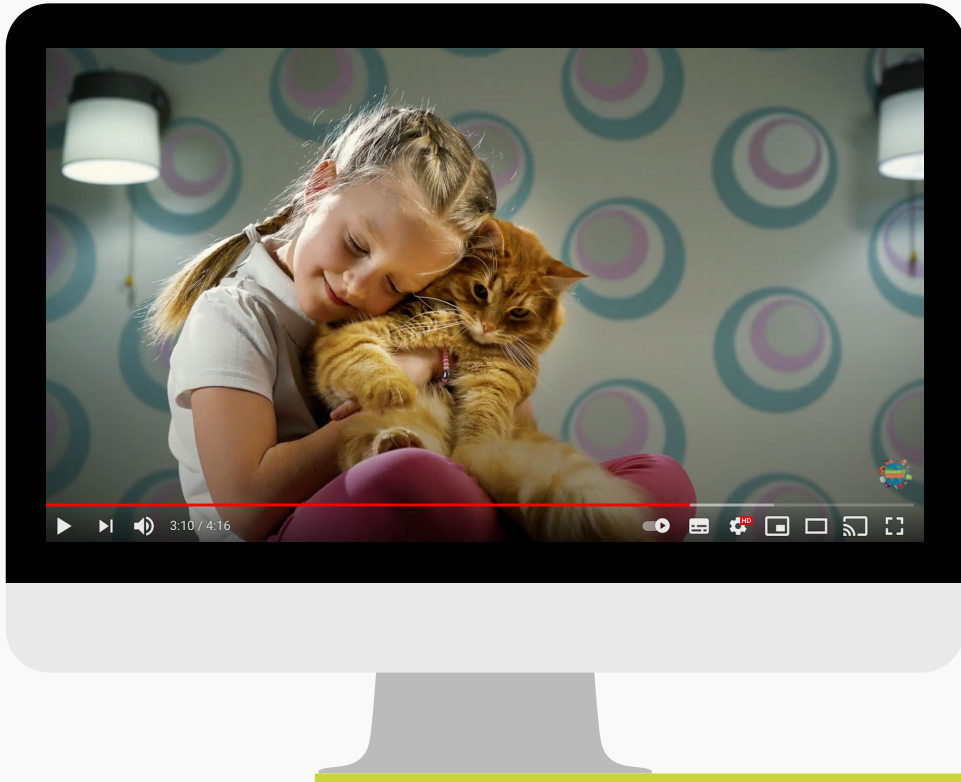

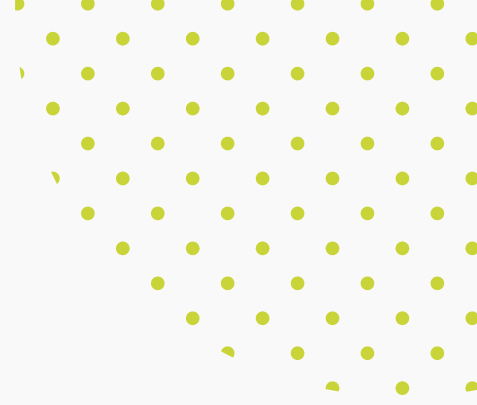

Kedilerde FIP olarak
adlandırılan hastalıkla
ilgili neler biliyoruz?
Yeni tedavi umutları
neler?

VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

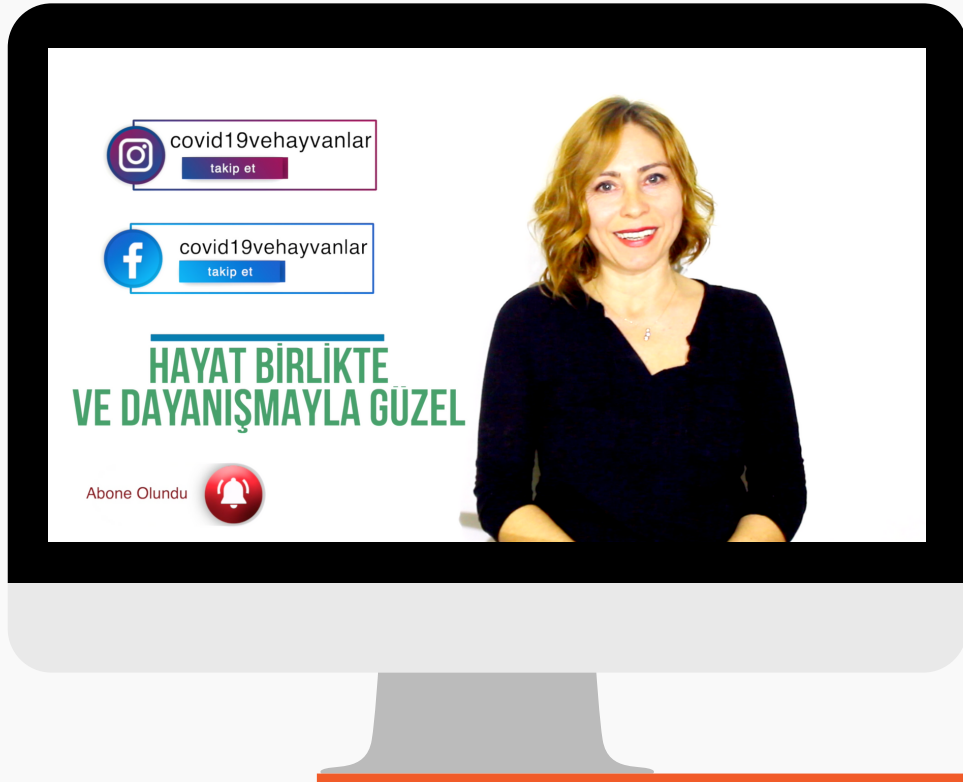

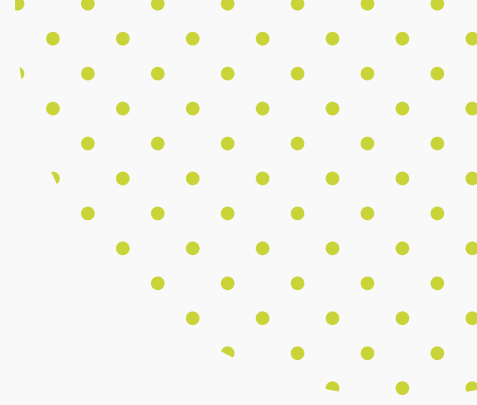

Pandemi sürecinde sokak hayvanlarının refahı için birlikte neler yapabiliriz?

VİDEOYA ULAŞMAK İÇİN
KAREKODU OKUTABİLİRSİNİZ

KAYNAKÇA

- 1) Türkiye Veteriner Hekimler Birliği
- 2) Welttierschutzgesellschaft e.V.
- 3) Sputnik Türkiye
- 4) Nature.com
- 5) USA Today
- 6) National Geographic Nisan
- 7) National Geographic Haziran
- 8) Humane Society International
- 9) The Guardian
- 10) Resilience Program
- 11) CT Post
- 12) Sciencemag.org
- 13) European Animal Research Association
- 14) Shark Allies
- 15) Bat Conversation International
- 16) Empati Derneği

Yukarıdaki tüm yazılar tıklanabilir içerik barındırmaktadır.
İlgili satırdaki metine tıkladığınızda içeriğe ulaşabilirsiniz.

youtube.com/covid19vehayvanlar

facebook.com/covid19vehayvanlar

instagram.com/covid19vehayvanlar

twitter.com/covid19vehayvan

“Bu içerik Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Nesrin İşcan’a aittir ve AB’nin görüşlerini yansıtmamaktadır.”

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

#BİZİBAĞLAYANŞEYLER